

«Здоров'я вам, мамо!»

Вчительська доля Катерини Гаврилівни Плющ (Подмокової) розпочиналася в овіяному легендарним сіверянському краї на Чернігівщині в селі Черночичі в багатодітній сім'ї. Ледь усвідомивши себе, марила бути вчителькою. Дитяча пам'ять зберегла назавжди суворе і важке життя 30-х років. Батька, Гаврила Семеновича Плюща, за небажання йти в колгосп і непокору радянській владі, як селянина-одноосібника, заарештували. Півроку сім'я без годувальника, а семеро дітей, один одного менше, смикали матусю Ганну Федотівну за спідницю: «Хочемо їсти». І розривалось серце матері-дружини між хатою і тюрмою в районному центрі. Хоч би кілька картоплин «в козушку» зібрати. Згадується вимучене, худоще обличчя батька, який щойно повернувся, його суворий наказ: «Ідемо». Вночі, зібравши небагаті пожитки, рятуючись від голоду, сім'я Плющів переїздить до Апостолово Дніпропетровської області.

Край чорноземів, край пшеничних ланів, та не обійшов і його голод 1932-33 років. Пам'ятає Катерина Гаврилівна, як ходили на поля збирати колоски, ловити ховрахів. Тут, в Апостолово, пішла в 4-й клас, тут закінчила й 9-й. Її 10-й клас починався таємно від родини в Нікопольському дворічному педінституті.

Доля людини, родини, держави... Іноді життєвий шлях однієї людини — це шлях всієї країни, і тоді ці поняття є нероздільними.

Чому нікому не сказала? Бо батько намагався швидше влаштувати своїх дітей, відправити на свій хліб і наказав Каті після 9-го класу йти на курси бухгалтерів. Вона ж вперто йшла до своєї мрії. Таня Коробко, подруга, допомогла з документами, і ось вона вже студентка без копійки в кишені. Влаштувалася працювати після занять на швейній фабриці техробітницею. А після зимової сесії 1940 року стає сталінською стипендіаткою. Накупивши подарунків, їде додому миритися з батьком і побачитися з рідними. А влітку останній екзамен і війна...

Про те, що закінчила і курс Нікопольського педінституту, свідчила вирізка з фотографією сталінських стипендіатів у місцевій газеті. На місці інституту — велика яма від авіабомби, а навколо архівні документи. Поїхала шукати документи, дякувати Богу, машиніст поїзда допоміг доїхати до міста, якого майже не було, і годі було щось знайти тут. А як же назад? Скрізь німці. До рідного Апостолово від Нікополя всього 7 зупинок і ціла вічність. Невеличкого зросту, вона майже непомітно забралася на платформу з колодами, зачавівшись, рахувала проміжні полустанки. Наступний — Чортотлик. Та що це? Де взявся цей сонний німець, що сперся на зброю? Що робити? Де й сили взялися! Зіштовхнула його із платформи, а сама зіскочила на ходу в другий бік і через кукурудзу, соняхи щодуху бігла 8 кілометрів додому.

Її доля оберігала у війну, а ось старший брат Петро, розвідник, не повернувся з Японської, а молодшому Миколі довелося скуштувати гіркого хліба оstarбайтера у Німеччині. Правда, дякуючи

долі і Богу, повернувся додому живим. А вона, Катя, працювала на молокозаводі у війну. В її обов'язки входило щодня зібрати від 12 до 15 бідонів молока. Деколи з'являлись партизани, тоді Катя кружками збирала верхки з бідонів і віддавала їм.

І чого тільки не було в ті окупаційні роки! Пам'ятає, як знайшла і перенесла додому більше ніж півмішка запечатаних банківських купюр, а потім віддала на будівництво танка і літака в Кривому Розі, як із старшою сестрою Машею копали в полі арахіс, а знайшли парашут і понашивали спідниць, як переховували військовополоненого, що втік по дорозі до розстрілу. Все це було в її житті.

А ось і довгождана звільнення. Катерині Гаврилівні знову треба було доводити чиновникам, що і курс закінчила в Нікополі, та в повоєнному Кривому Розі знову складала екзамен за і курс, випустилась за прискореним курсом у 1945 році. Призначення отримала в Рівненську область, у Гощу, та в обльво попросилась у будь-яку сільську школу. З того часу, з 1945 року, працювала в Бабинській семірічній школі, навчаючи учнів української мови і літератури.

Непростий був час. Заходили й озброєні люди, казали, щоб остерігалась, а кого і чого — важко було зрозуміти. Жила спочатку на квартири в заводських бараках, потім — в кімнатці при школі. Завідувала хатою-читальнею і яких тільки обов'язків не виконувала: завуч з навчально-виховної роботи, секретар парторганізації... А ще ж була величезна позакласна робота: драмгурток, зустрічі з відомими людьми, листування клубу «Факел» і т. д. І сьогодні з теплою згадує ті роки учні-ви-

пускники школи.

Вчитель за покликанням. А ще на все життя зберегла любов до праці на землі з тих шкільних довоєнних років. В Апостолово в середній школі №1 була велика теплиця, і там в позаурочний час підливала, саділа, пересаджувала всілякі рослини Катя Плющ.

Нині ж, напередодні Нового, 2002 року, Катерина Гаврилівна Подмокова зустрічає свій восьмий десяток.

Хоча роки наклали свій відбиток, проте вона і зараз вся в клопотах по господарству. Сини по черзі просять: «Досить, мамо, відпочиньте. Скільки ж можна?» А у відповідь чути: «Що ж я, сяду та й у вікно буду дивитися?» І знову клопочеться: як там онуки, а тепер — як там і правнучок?

Торують шлях старечі ноги. Вона по-іншому не вмє, не може, бо обрала свою долю сама, а може, її доля обрала?

Хотілося б побажати їй кращої долі, але це, на жаль, не тільки від нас залежить.

Здоров'я вам, мамо!

**Надія ПОДМОКОВА,
вчителька зарубіжної
літератури
Бабинської СШ.**

Пісню-вірш «Пам'ять» присвячую моїй мамі Подмокової К.Г.

*Через пам'ять свою
протопчу я стежину,
Через долию свою в ті
далекі літа —
В світлі юності дні, де
ламав я у полі калину
І до тебе вела мене
стежка крута.*

*Не забути мені
чистоти поцілунка,
І кохання своє я навіки
зберіг*

*До своєї землі, де
стрічала мене
ніжна юнка,
Де дорога веде під
батьківський поріг.*

*Хай же пам'ять моя
пронесе тихий спогад
Через тисячі днів,
через сотні доріг.
Хоч тривоги свої
вибирав, як усі ми,
навздогад,
Материнський мене
захистить оберіг.*

В.В.Подмоков.